

Valvontasuunnitelma 2025

Onnettomuuksien ehkäisyn palvelualue

Päiväys 15.1.2025

Sisällys

1 PELASTUSLAITOKSEN VALVONTASUUNNITELMA.....	4
1.1 Vaikuttava lainsäädäntö.....	4
1.2 Valvontasuunnitelman voimassaolo ja siitä tiedottaminen	5
1.3 Valvonnan maksullisuus	5
2 PELASTUSLAITOKSEN VALVONTATOIMINTA JA VALVONTATEHTÄVÄT.....	5
2.1 Määräaikainen valvonta.....	6
2.1.1 Säännöllisen valvontavälin määrittäminen.....	7
2.1.2 Valvontakohte	7
2.1.3 Yritys- ja laitoskohteiden valvonta	8
2.1.4 Asuinrakennusten ja vapaa-ajan rakennusten valvonta.....	9
2.1.5 Riskiasuminen ja ikäihmisten asumisturvallisuus.....	10
2.1.6 Teematarkastus	10
2.2 Muu valvonta	10
2.2.1 Lausunto rakennuksen tai rakennusosan käyttöönotosta (erityinen palotarkastus)	11
2.2.2 Ylimääräiset palotarkastukset	11
2.3 Jälkivalvonta.....	11
2.4 Yleisötilaisuuksien valvonta.....	11
2.5 Muiden asiakirjojen perusteella tehtävä valvonta	12
2.6 Kemikaaliturvallisuuslain nojalla tehtävä valvonta ja päätökset	12
3 VIRANOMAISYHTEISTYÖ	14
4 VALVONNAN SEURANTA JA RESURSSIT.....	16
4.1 Henkilöresurssit 2025.....	16
4.2 Valvontatyötä tekevien koulutus	16

4.3 Valvontasovellus.....	17
4.4 Valvontatyön seuranta ja vaikuttavuuden arviointi.....	17
4.5 Raportointi	18
4.6 Onnettomuuskehityksen seuranta.....	18
4.7 Vuonna 2024 toteutunut valvonta	18
4.8 Tietojen käsittely	19

1 PELASTUSLAITOKSEN VALVONTASUUNNITELMA

Pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisytyön ja valvontatoiminnan tavoitteena on ehkäistä ihmisille, omaisuudelle tai ympäristölle onnettomuuksista aiheutuvaa vaaraa ja taata turvallinen toimintaympäristö. Pelastuslain (379/2011) mukaan pelastuslaitoksen on alueellaan valvottava 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista. Pelastuslaitoksen valvonnan on perustuttava riskien arviointiin, ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta. Valvontaa, johon käytetään laajasti eri keinoja, pyritään kohdentamaan mahdollisimman hyvin alueen riskien ja muiden erityisten valvontatarpeiden mukaisesti. Pelastuslain lisäksi pelastuslaitos valvoo osaltaan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005, myöh. kemikaaliturvallisuuslaki), noudattamista alueellaan.

Pelastuslaitoksen tulee suunnitella etukäteen valvontavelvoitteen toteuttaminen. Pelastuslaissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä ei määritellä palotarkastettavia tai muita lain 78 §:n edellyttämiä valvontakohteita. Palotarkastus- ja muut toimenpiteet resurssineen, joilla pelastuslain säännösten noudattamista valvotaan, määritetään tässä suunnitelmassa. Valvontasuunnitelma perustuu alueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen ja riskien arviointiin.

Tämä Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen valvontasuunnitelma on laadittu vuoden 2025 valvontatehtävien toteuttamissuunnitelmaksi. Valvontasuunnitelman toteutumista valvoo aluehallintoviranomainen osana pelastustoimen palvelutason riittävyyden valvontaa (pelastuslaki 79 §).

1.1 Vaikuttava lainsäädäntö

Alla on lueteltu keskeisin pelastuslaitoksen valvontatoimintaa ohjaava lainsäädäntö.

- Pelastuslaki ([379/2011](#))
- Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta ([407/2011](#))
- Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta ([390/2005](#)) (muu kemikaaleihin liittyvä lainsäädäntö omassa ohjeessaan).
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta ([621/1999](#))
- Hallintolaki ([434/2003](#))

1.2 Valvontasuunnitelman voimassaolo ja siitä tiedottaminen

Pelastuslain 79 §:n mukaan valvontasuunnitelma on tarkistettava vuosittain ja muulloinkin, jos tarkistamiseen on erityinen syy. Suunnitelma on voimassa 1.1. - 31.12.2025.

Pelastuslaitoksen valvontasuunnitelma on julkinen asiakirja. Valvontasuunnitelma on nähtävillä pelastuslaitoksen verkkosivuilla: <https://pelastustoimi.fi/pohjois-pohjanmaa>

1.3 Valvonnan maksullisuus

Pelastuslain 96 §:n mukaan pelastuslaitos voi periä maksun valvontasuunnitelman mukaisen palotarkastuksen tai muun valvontatoimenpiteen suorittamisesta. Myös kemikaaliturvallisuuslain mukaisista valvontatoimenpiteistä peritään maksu. Valvontamaksut ovat viranomaistoimintana arvonnisäverottomia. Tarvittaessa todisteellisen tiedoksiannon kustannukset lisätään laskutettavaan summaan.

Suoritteista perittävällä maksulla katetaan suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kuluja. Perittävien maksujen suuruudesta päättää hyvinvointialue. Valvontamaksu saadaan periä kohteen omistajalta, haltijalta tai toiminnan harjoittajalta.

Palveluhinnasto on hyväksytty Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallituksessa § 543/10.12.2024.

Hinnasto on saatavissa <https://pohde.fi/wp-content/uploads/2023/10/Palveluhinnasto-2024.pdf>

2 PELASTUSLAITOKSEN VALVONTATOIMINTA JA VALVONTATEHTÄVÄT

Pelastuslaitoksen suorittama valvontatoiminta kohdennetaan riskien perusteella. Valvontaa kohdistetaan erityisesti seuraaviin kohteisiin:

- Kohteet, joissa asuvien, hoidettavien tai huollettavien kyky omatoimiseen pelastautumiseen hätätilanteessa on heikentynyt (poistumisturvallisuusselvitysvelvolliset kohteet).
- Kohteet, joissa syttynyt palo voi levitä laajalle alueelle ja aiheuttaa erityisen suuria omaisuusvahinkoja ja vaaraa henkilöturvallisuudelle.
- Kohteet, joissa tulipalon tai muun onnettomuuden todennäköisyys on huomattavasti tavan- omaista korkeampi ja seurausvaikutukset suuret.

- Merkittävät vaarallisten kemikaalien tai räjähteiden käyttökohteet, joissa tapahtuva onnettomuus voi aiheuttaa erityistä vaaraa alueella työskenteleville tai lähialueella asuville, työskenteleville tai oleskeleville.
- Kohteet, joissa palon syttymisen ja leviämisen todennäköisyys ei ole erityisen suuri, mutta henkilömäärät ovat suuret.
- Kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet, joihin kohdistuu merkittäviä vahingonteko- tai tuho- työriskejä ja/tai joissa syttyneen palon hallintaan saaminen on vaativaa.

Valvontakäyntien periaatteelliset valvonnan välit määräytyvät kumppanuusverkoston valvonta- suunnitelmaohjeen ja kohteen riskiarvion perusteella. Kohteet, joita ei sijoiteta edellä mainittuihin luokkiin, tarkastetaan tarvittaessa. Kaikkiin kohteisiin voidaan tarvittaessa tehdä ylimääräisiä valvontakäyntejä.

Valvonnan kohdentamiseen vaikuttaa myös tarkastuskohteen olosuhteissa tai toiminnassa tapahtuvat muutokset. Pelastuslaitos seuraa valvontasovelluksen avulla havaittujen vikojen ja puutteiden esiintymistiheyttä, sekä Pronto-onnettomuustietojärjestelmän avulla onnettomuuksien määrän ja syiden kehittymistä. Onnettomuuskehityksen seurannasta saadun informaation perusteella pelastuslaitos pyrkii kohdentamaan ja tarvittaessa tehostamaan valvontatoimintaansa.

Määräaikaiset valvontakohteet jaetaan tässä suunnitelmassa kahteen pääluokkaan: Yrityksiin ja laitoksiin (A1-A6) sekä asuin- ja vapaa-ajan rakennuksiin (A7-A8). Valvontatoiminnan pääpaino on määräaikaisten valvontatoimenpiteiden toteuttamisessa. Määräaikaisen valvonnan lisäksi pelastuslaitos suorittaa valvontakohteissa epäsäännöllistä valvontaa, jos valvontakohteeseen kohdistuu pelastuslainsäädännön asettamia kiinteistön omistajan ja haltijan tai toiminnanharjoittajan velvoitteita, joita ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista valvoa määräaikaisen valvonnan puitteissa.

2.1 Määräaikainen valvonta

Valvontasuunnitelman mukaisen määräaikaisen valvonnan yleisin valvonnan muoto on palotarkastus. Palotarkastuksissa valvotaan pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista ja ensisijaisesti pelastuslain omatoimisen varautumisveloitteen toteutumista (14 §) ja rakennusten palo- ja poistumisturvallisuutta (9–10 §). Edellisten lisäksi pelastuslaitos valvoo pelastustoimenlaitteiden kunnossapitoa (12 §), nuohouksen ja ilmanvaihdon puhdistuksen toteuttamista (13 §), pelastussuunnitelmien laatimista (15 §), palovaroittimien hankintaa ja kunnossapitoa (17 §) sekä hoitolaitosten poistumisturvallisuutta (18 §).

Palotarkastusten lisäksi määräaikaista valvontaa voidaan suorittaa asiakirjavalvontana. Tällöin kyseessä on pelastuslain 78 §:ssä tarkoitettu muu valvontatoimenpide. Määräaikainen valvonta voidaan suorittaa asiakirjavalvontana, jos tarkastuskohteen aiemmilla tarkastuksilla havaittu turvallisuustaso on ollut pelastuslain edellyttämällä tasolla ja valvontakohteeseen kohdistuu sellaisia kiinteistön omistajan ja haltijan tai toiminnanharjoittajan velvoitteita, joita on tarkoituksenmukaista ja mahdollista valvoa asiakirjojen perusteella. Asiakirjavalvonnan pääasiallinen sisältö muodostuu turvallisuusasiakirjojen, kuten pelastussuunnitelman ja poistumisturvallisuusselvityksen arvioinneista, sekä pelastustoimen laitteiden kunnossapidon, omatoimisen varautumisen, väestönsuojelun ja kemikaaliturvallisuuden tason arvioimisesta niistä esitettyjen dokumenttien perusteella. Asiakirjavalvonnan yhteydessä toiminnanharjoittaja tekee paloturvallisuuden itsearviointin pelastusviranomaisen ohjeiden mukaisesti. Itsearviointi ja siinä esille nousseet huomiot käsitellään asiakirjavalvonnan yhteydessä.

Pelastuslain 79 §:n mukaan valvonnan tulee perustua riskien arviointiin ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta, ja siksi viranomaisvalvontaa on tarkoituksenmukaista suunnata kohteisiin ja toimintaan, joissa onnettomuusuhat ovat suuret ja siten valvonnan vaikuttavuus tehokkainta.

2.1.1 Säännöllisen valvontavälin määrittäminen

Kohteille määritellään valvontavälit riskitason perusteella. Rakennusluokkien valvontavälin arvioinnissa on käytetty pelastuslaitosten kumppanuusverkon laatimaa kansallista ohjeistusta, joka on tehty hyödyntäen tietoa erityyppisten kohteiden omaisuus- ja henkilövahinkoriskeistä.

Valvontakohteen valvontaväliin vaikuttaa tarkastajan tekemät keskeiset havainnot valvonnassa sekä kohteen turvallisuuskulttuuri ja näiden perusteella tehtävä kokonaisriskienarviointi.

Valvonnan tavoitteena on tukea ja kannustaa organisaatioita saavuttamaan sellainen turvallisuustaso, jossa turvallisuutta seurataan ja parannetaan omatoimisesti, jolloin viranomaisten valvonnan tarve vähenee.

2.1.2 Valvontakohte

Valvontakohteella tarkoitetaan kiinteistöä, rakennusta tai muuta kohdetta tai toimintaa, joka kuuluu Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen valvonnan piiriin. Toiminnallinen kokonaisuus määrittelee yleensä valvontakohteen. Esimerkiksi teollisuuslaitos, kauppakeskus tai oppilaitos muodostaa usein yhden valvontakohteen, jolloin valvontaväli määräytyy pääkäyttötavan tai

suurimman riskin perusteella. Suuret rakennusmassat voidaan kuitenkin tarvittaessa jakaa useaan valvontakohteeseen. Toisaalta valvonta voi kohdistua myös yhteen rakennuksen tai valvontakohteen osaan, kuten pientalon öljylämmityslaitteistoon tai myymälähuoneistossa sijaitsevaan ilotulitteiden myyntipaikkaan. Valvontakohteeksi voi olla myös muu kuin rakennus tai rakennuskokonaisuus. Esimerkiksi pelastussuunnitelmaa edellyttävä yleisötilaisuus tai turvetuotantoalue muodostaa valvontakohteen.

2.1.3 Yritys- ja laitospaikkojen valvonta

Yritys- ja laitospaikat ovat määräaikaisen valvonnan piirissä. Yritys- ja laitospaikat on jaettu pelastuslaitosten kumppanuusverkoston valvontasuunnitteluohjeen mukaisesti kuuteen rakennusluokkaan (A1-A6). Alla olevissa taulukoissa kuvataan vuonna 2025 Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksessa valvottavien A1-A6 kohteiden lukumäärät.

Luokka	Kohteet	Tarkastettavat 2025
A1, Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet	741	291
A2, Opetusrakennukset ja päiväkodit	662	182
A3, Kokoon-tumis- ja liiketilat	1596	324
A4, Teollisuus- ja varastorakennukset	1392	258
A5, Maatalousrakennukset	1101	283
A6, Muut rakennukset	1416	391
Yhteensä	6908	1729

Taulukko 1. Pelastuslaitoksen alueen valvottavat yritys- ja laitospaikat sekä vuoden 2025 valvontamäärät

Kunta	Tarkastettavat 2025	Kunta	Tarkastettavat 2025
Alavieska	27	Oulu	664
Haapajärvi	34	Pudasjärvi	50
Haapavesi	33	Pyhäjoki	20
Hailuoto	15	Pyhäjärvi	26
Ii	50	Pyhäntä	13
Kalajoki	68	Raahe	83
Kempele	79	Reisjärvi	20
Kuusamo	95	Sievi	29
Kärsämäki	16	Siikajoki	31
Liminka	40	Siikalatva	50
Lumijoki	2	Taivalkoski	28
Merijärvi	3	Tyrnävä	23
Muhos	37	Utajärvi	21
Nivala	63	Vaala	20
Oulainen	22	Ylivieska	67
		Yhteensä	1729

Taulukko 2. Pelastuslaitoksen alueen vuoden 2025 valvontamäärät kunnittain

Valvontakohteita poistuu valvontasuunnitelmakaudella kiinteistön käyttötarkoituksen muuttumisen, yrityksen lopettamisen tai rakennuksen purkamisen takia. Valvontakohteiden määrä tarkentuu valvontasuunnitelmajakson aikana sitä mukaa kun tiedot kohteista täsmentyvät.

2.1.4 Asuinrakennusten ja vapaa-ajan rakennusten valvonta

Asuinrakennusten turvallisuutta edistetään ensisijaisesti paloturvallisuuden itsearvioinnin ja turvallisuusviestinnän kautta. Tämän lisäksi pelastuslaitos osallistuu rakennusvalvontaviranomaisen pyynnöstä asuinrakennusten ja vapaa-ajan rakennusten käyttöönottotarkastuksiin, mikäli se on resurssien puolesta mahdollista. Pelastuslaitos jatkaa vuonna 2025 asuinrakennusten väestönsuojien varusteiden ja laitteiden toimintakunnon tehostettua valvontaa tavoitteena varmistaa kyky ottaa väestönsuojat käyttöön 72 tunnissa. Valvonta toteutetaan ensisijaisesti asiakirjavalvontana.

Pelastuslaitos suorittaa valvontatoimintaa vapaa-ajan rakennuksiin lähikohtaisesti asiakkaan pyynnöstä. Lisäksi pelastuslaitos pyrkii

vaikuttamaan alueen vapaa-ajan asukkaisiin erilaisilla turvallisuusviestinnän keinoilla.

2.1.5 Riskiasuminen ja ikäihmisten asumisturvallisuus

Paloriskiasunto on asunto tai rakennus, jossa on havaittu ilmeinen palonvaara tai muu suuri onnettomuusriski ja asunnosta on tehty paloriski-ilmoitus pelastusviranomaiselle pelastuslain 42 §:n mukaisesti.

Ikäihmiset ja erityisryhmiin kuuluvat asuvat aiempaa useammin yksin ja usein ilman toimintakykyisten ihmisten apua. Tulipalotilanteessa palokuoleman riski on kohonnut. Toimintakyvyltään rajoittuneiden ihmisten asumisen paloturvallisuutta on pystyttävä parantamaan, jotta ihmiset saisivat asua turvallisesti kotonaan mahdollisimman pitkään.

Paloriskiasuntojen yhteydessä tehdään pääsääntöisesti yhteistyötä sosiaali- ja terveystieteiden ja ympäristöterveysvalvonnan kanssa, sillä asunnoissa on yleensä usean viranomaisen valvontavastuulle kuuluvia asioita.

2.1.6 Teematarkastus

Vuonna 2025 pelastuslaitos suorittaa eri teemoihin liittyvää valvontaa muiden viranomaisten kuten poliisin tai sosiaalihuollon aloitteesta. Teemojen määrätymisperusteita ovat muun muassa havaittu onnettomuuskehitys sekä asiakkailta, valvontatyötä tekevilta ja pelastustoimintaan osallistuvilta saatu palaute. Tarkastus voi kohdistua tiettyyn toimintaan tai se voidaan rajata tietyille paloturvallisuuden osa-alueelle, esimerkiksi poistumisturvallisuuteen tai sammutus- ja pelastustoiminnan edellytysten tarkastamiseen (operatiivinen tarkastus). Mahdolliset teematarkastukset tehdään suunnitellun määräaikaisen valvontatyön lisäksi.

2.2 Muu valvonta

Määräaikaisen valvonnan lisäksi pelastuslaitos suorittaa ennakoimatonta valvontaa, koska pelastuslaitoksen tulee osana valvontatehtäväänsä seurata ja valvoa myös yleisesti pelastuslain 2 ja 3 luvussa tarkoitettujen veloitteiden noudattamista pelastustoimen alueella. Edellisen lisäksi pelastuslain edellyttämä yhteistyö muiden viranomaisten kanssa ja kemikaalilainsäädännön vaatimukset voivat edellyttää ennakoimattomia valvontatoimenpiteitä.

2.2.1 Lausunto rakennuksen tai rakennusosan käyttöönotosta (erityinen palotarkastus)

Lausunto rakennuksen tai rakennusosan käyttöönotosta annetaan kohteesta, johon rakennusvalvontaviranomainen on määritellyt käyttöönototarkastuksen toiminnan aloittamisen ehdoksi ja josta pelastusviranomaisen on antanut rakennuslupalausunnon. Valvontakäynti on luonteeltaan pelastusviranomaisen asiantuntijalausunto rakennusvalvonnalle rakennuksen palo- ja poistumisturvallisuudesta. Valvontakäynti tehdään yleensä yhtä aikaa tai juuri ennen rakennusvalvonnan käyttöönototarkastusta. Hyvinvointialueen pelastusviranomaisen voi tehdä rakennuskohteeseen tarkastuksen rakennushankkeen aikana, jos rakennusvalvontaviranomainen ja pelastusviranomaisen arvioivat tarkastuksen tarpeelliseksi lupamääräysten, suunnitelmien tai rakentamista koskevien säännösten noudattamisen valvomiseksi.

2.2.2 Ylimääräiset palotarkastukset

Ylimääräinen palotarkastus liittyy esimerkiksi toiselta viranomaiselta tai kansalaiselta tulleen ilmoituksen käsittelyyn. Onnettomuusriski-ilmoitusten perusteella pelastuslaitos suorittaa pelastuslain 42 §:n mukaisia valvontakäyntejä yhdessä muiden viranomaisten kanssa.

Onnettomuusriski-ilmoitusten lisäksi ylimääräisen valvonnan suorittamisen tarpeen arviointiin käytetään riskiperusteista harkintaa. Erilaiset tiedonkeruumenetelmät, kuten onnettomuuskehityksen seuranta, palonsyyn tutkimuksen tulokset ja viranomaisyhteistyö auttavat pelastusviranomaista tunnistamaan riskikohteita ja tarvittaessa suuntaamaan ylimääräistä valvontaa niihin.

2.3 Jälkivalvonta

Jälkivalvonnalla tarkoitetaan annettujen korjauskehotusten ja korjausmääräysten noudattamisen valvontaa. Kaikki korjauskehotukset ja korjausmääräykset jälkivalvotaan. Valvonta voidaan suorittaa tilanteen mukaan jälkitarkastusten ja asiakirjavalvonnan avulla. Tarvittaessa sovelletaan hallintopakkomennettelyä.

2.4 Yleisötilaisuuksien valvonta

Yleisötilaisuuksien valvonta perustuu riskiarvioon. Riskinarvioinnin apuna käytetään TUKESin tapahtumaturvallisuusopasta. Yleisötilaisuuksien valvonta toteutetaan asiakirjavalvontana tai tekemällä yleisötilaisuuden tarkastus.

Yleisötilaisuuksien valvonnassa noudatetaan seuraavia periaatteita:

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmat

Yleisötilaisuuden valvonta perustuu ensisijaisesti tapahtuman pelastussuunnitelman valvontaan. Yleisötilaisuuksien pelastussuunnitelmat lähetetään Onnettomuuksien ehkäisyn palvelualueen virkasähköpostiin. Onnettomuuksien ehkäisyn palvelualueen asiantuntijat arvioivat suunnitelmien sisällön ja antavat tarvittaessa tilaisuuden järjestäjälle lisäohjeita. Pelastussuunnitelmat lähetetään aina tiedoksi pelastustoimintaan ja ensihoitoon osallistuville. Pelastussuunnitelma voi olla osa laajempaa turvallisuusasiakirjaa. Yleisötapahtumista pelastusviranomaiselle toimitetuista pelastussuunnitelmista ja niiden käsittelyn toimenpiteistä pidetään erillistä kirjanpitoa seurantaan ja tilastointia varten.

Yleisötilaisuuden tarkastus

Yleisötilaisuuden valvontakäynnin tekee riskienhallinnan asiantuntijat ja valvontakäynnille pyydetään mukaan lähimmän paloaseman henkilöstö, joka saa samalla kohdetutustumisen. Tarkastukset ovat laskutettavia. Yleisötilaisuuden valvontakäynnin tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää TUKESin tapahtumaturvallisuusoppaan mukaisia kriteerejä.

Yleisötilaisuuden tarkastus tehdään, kun kyseessä on suurtapahtuma tai massatapahtuma, jonka vaativuus on mainitun oppaan tasolla 7 tai tapahtuman luonteen muutoin sitä edellyttäessä.

2.5 Muiden asiakirjojen perusteella tehtävä valvonta

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos valvoo pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista myös pelastuslaitokselle toimitettujen asiakirjojen perusteella. Näitä ovat esimerkiksi nuohousraportit, pelastussuunnitelmat, poistumisturvallisuus selvitykset, väestönsuojien sekä pelastustoimen laitteiden huolto- ja kunnossapitosuunnitelmien mukaisten tarkastusten tarkastus- ja testauspöytäkirjat.

2.6 Kemikaaliturvallisuuslain nojalla tehtävä valvonta ja päätökset

Pelastusviranomainen valvoo vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain noudattamista, kun on kyse:

- vaarallisten kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista tai säilytyksestä, jollei toiminta ole osa 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua toiminnallista kokonaisuutta, jolloin sen valvonta kuuluu Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle;
- yksityiseen kulutukseen hyväksytyjen ilitulitteiden ja vähäistä vaaraa aiheuttavien muiden pyroteknisten tuotteiden varastoinnista kaupan yhteydessä tai niiden luovutuksesta yksityiseen kulutukseen;

- räjähteiden ja vaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteena 81 §:ssä mainituissa tilaisuuksissa;
- yksityistä ilotulitusta koskevien ilmoitusten käsittelystä (ilotulitus muuna aikana kuin 31.12 klo 18:00–1.1 klo 02:00);
- öljylämmityslaitteiston käyttöönotosta ja pohjavesialueella sijaitsevan maanalaisen öljysäiliön tarkastuksesta.

Vähäinen teollinen käsittely ja varastointi tai säilytys

Tuotantolaitosten valvonta:

Tuotantolaitokset tarkastetaan määräajoin toiminnan edellyttämässä laajuudessa riskinarviointiin perustuen. Valvontaväli on enintään viisi vuotta.

Vaarallisten kemikaalien säilytys:

Pelastusviranomaisen ohjaa ja valvoo alueensa yrityksiä ja asukkaita vaarallisten kemikaalien säilytykseen liittyvissä asioissa (esim. öljylämmityslaitteistot). Pelastusviranomaisen pitää öljysäiliörekisteriä pelastusviranomaiselle toimitettavien öljysäiliöiden tarkastuspöytäkirjojen osalta.

Ilotulitemyynnin valvonta

Kemikaaliturvallisuuslain 64 §:n mukaan pelastusviranomaisen on tarkastettava suunnitelmallisesti, järjestelmällisesti ja määräajoin 1 momentissa tarkoitetut varastot niiden toiminnan edellyttämässä laajuudessa riskinarviointiin perustuen. Uuden toiminnan osalta ilotulitemyynti tarkastetaan toiminnan alkaessa. Vanhojen kohteiden osalta, joissa toiminnot eivät ole muuttuneet, tarkastusväli on enintään 36 kk.

Ilmoitus tuliesityksistä ja räjähteiden ja vaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteena

Räjähteitä tai vaarallisia kemikaaleja saa käyttää erikoistehosteena koontumislaisissa (530/1999) tarkoitetuissa yleisissä kokouksissa ja yleisötilaisuuksissa, jos siitä on tehty ilmoitus pelastusviranomaiselle viimeistään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden järjestämistä. Erikoistehosteiden käytön valvonta perustuu pääasiassa asiakirjavalvontaan. Erikoistehosteiden käytöstä ja tuliesityksistä tehdään pelastusviranomaisen päätös ja tarvittaessa kohteeseen suoritetaan tarkastus.

3 VIRANOMAISYHTEISTYÖ

Pelastuslaitos suorittaa valvontatoimintaansa yhteistyössä eri viranomaisten ja yhteistyötahojen kanssa. Tässä luvussa on esitetty esimerkkejä yhteistoimintakäytännöistä eri tahojen kanssa.

Kuntien rakennusvalvonta, kaavoitus ja tekninen toimi

Pelastusviranomaisen antaa rakennuslupalausuntoja pyydettyä. Pelastuslaitos suorittaa rakennusvalvonnan pyytämiä käyttöönottoon liittyviä katselmuksia, joissa pelastusviranomaisen lausuu rakennuksen paloja poistumisturvallisuudesta sekä väestönsuojien vaatimustenmukaisuudesta. Pelastusviranomaisen voi tehdä myös rakennuskohteeseen tarkastuksen rakennushankkeen aikana, jos rakennusvalvontaviranomainen ja pelastusviranomaisen arvioivat tarkastuksen tarpeelliseksi lupamääräysten, suunnitelmien tai rakentamista koskevien säännösten noudattamisen valvomiseksi.

Kaavoituksen osalta pelastuslaitos pyrkii olemaan mukana kaavan valmistelun aikana antamalla pyydettyä lausuntoja ja tarvittaessa osallistumalla suunnittelukokouksiin. Teknisen toimen kanssa tehdään yhteistyötä mm. sammutusvesien saatavuuden varmistamiseksi.

Pelastuslaitoksen tavoitteena on järjestää vuosittain alueen rakennusvalvonnoille yhteinen infotilaisuus, jossa käydään läpi rakentamisen ajankohtaisia asioita ja sovitaan yhteisistä toimintatavoista paloturvallisuuden ja pelastuslaitoksen toimintamahdollisuuksiin liittyen.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) lähettää pelastuslaitokselle tiedon suunnittelemistaan tarkastuksista valvomiinsa kohteisiin. Pelastuslaitoksen edustaja osallistuu tarkastuksiin sovittaessa. Lisäksi pelastuslaitos antaa lausunnot Tukesille laajamittaisten kemikaalien varastoinnin ja käytön kohteista ja niiden turvallisuus selvityksistä. Joissain tapauksissa pelastusviranomaisen suorittaa alueella tilapäisten räjähdevarastojen käyttöönottotarkastuksia Tukesin pyynnöstä. Tukesin tarkastusten yhteydessä pyritään tekemään kohteen yleinen palotarkastus.

Poliisi

Poliisin kanssa tehdään yhteistyötä yleisötapauksien turvallisuuden takaamiseksi. Pelastuslaitos osallistuu viranomaisten suorittamiin yhteistarkastuksiin poliisin kanssa tapauskohtaisesti. Tällaisia tarkastuksia ovat

esim. anniskeluravintoloihin tehtävät teematarkastukset yhdessä poliisin ja alue- hallintoviranomaisen kanssa.

AVI

Aluehallintovirasto suorittaa oman suunnitelmansa mukaista valvontaa sosiaali- ja terveydenhuollon luvanvaraisissa kohteissa. Pelastuslaitos toimittaa tarvittaessa palotarkastuspöytäkirjan kohteita valvoville viranomaisille ja osallistuu mahdollisuuksien mukaan yhteistarkastuksiin.

ELY-keskus

ELY-keskus valvoo patoturvallisuuslain (494/2009) mukaisesti alueellaan olevia patoja ja varaa pelastusviranomaiselle tilaisuuden osallistua katselmuksiin ja tulla kuulluksi tarkkailuohjelmaa laadittaessa. Patojen aiheuttamat riskit otetaan huomioon pelastuslaitoksen riskianalyyseissa. Pelastusviranomaisen tekee lisäksi yhteistyötä ELY-keskuksen ympäristösuojeluyksikön kanssa esimerkiksi vaarallisia kemikaaleja varastoivien laitosten osalta.

Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuolto

Yhteistyötä tehdään erityisryhmien asumisen ja onnettomuusriskiasuntojen paloturvallisuuden parantamisessa. Tavoitteena on tulevaisuudessa saada Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle moniviranomaisyhteistyöelin ratkomaan onnettomuusriskiasuntoihin liittyviä kysymyksiä.

Ympäristöviranomaiset

Yhteistyötä tehdään vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin osalta. Ympäristöviranomaiset osallistuvat pyydättäessä myös onnettomuusriskikohteiden valvontakäynneille.

STUK

Pelastuslaitos tekee tarvittaessa yhteistyötä säteilyturvakeskuksen kanssa.

Traficom

Liikenteen turvallisuusviraston (Traficom) kanssa tehdään yhteistyötä vaarallisia kemikaaleja käsittelevien ja tilapäisesti varastoivien järjestelyratapihojen ja satama-alueiden osalta. Osallistutaan tarkastuksiin mahdollisuuksien mukaan.

Tarkastuslaitokset

Tarkastuslaitosten kanssa tehtävä yhteistyö koskee pelastustoimen laitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamista. Tarvittaessa pelastusviranomaisen on mukana tarkastuslaitoksen käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksilla. Pelastusviranomaisen voi pyytää tarkastuslaitokselta lausuntoja pelastustoimen laitteista. Tarkastuslaitokset tarkastavat neste- ja kaasua varastoivia lupalaitoksia, joiden tarkastuksiin voidaan osallistua pyydettyäessä.

Nuohoustoiminta

Pelastuslaitos käsittelee nuohoojilta tulevat vikailmoitukset.

4 VALVONNAN SEURANTA JA RESURSSIT

4.1 Henkilöresurssit 2025

Valvontatoiminta on yksi pelastusalan ammattilaisten perustehtävistä. Yritys- ja laitospaikoitten valvontatoiminta kuuluu onnettomuuksien ehkäisyyn ja varautumisen palvelualueelle.

Valvontatoiminnan painotukset on suunniteltu riskiperusteisesti. Pelastuslaitoksen valvontatoimintaan osallistuvien henkilöiden lukumäärä onnettomuuksien ehkäisyyn palvelualueella on 21 henkilöä.

4.2 Valvontatyötä tekevien koulutus

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksella valvontatyötä tehdään usealla eri peruskoulutuksella ja virkanimikkeellä. Pelastuslaki ei määritä valvontatehtäviin vaadittavaa peruskoulutusta. Valvontatehtäviä saavat tehdä alueen pelastusviranomaisiksi nimetyt henkilöt, joilla on riittävä osaaminen tehtävien hoitamiseen. Pelastusalan ammattitutkinnot sisältävät onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvonnan opintokokonaisuuksia. Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen alueella miehistötutkinto oikeuttaa asuin- ja vapaa-ajan kohteiden valvontatehtäviin. Alipääallystötutkinnon suorittanut voi tarkastaa asuin- ja laitospaikoitten lisäksi tiettyjä yritys- ja laitospaikoitteita. Pääallystötutkinnon suorittaneet henkilöt osallistuvat laaja-alaisesti kaikkien kohteiden valvontaan. Suorittamalla pelastusopiston lyhytkursseja henkilö voi lisätä osaamistaan ja hänelle voidaan osoittaa laajempia valvontatehtäviä.

Osa pelastuslaitoksen viranhaltijoista tekee pääasiallisesti valvontatyötä ja on lähes päivittäin tekemisissä siihen liittyvien tehtävien kanssa. Osalla taas valvontatyö on vain pieni osa vuoden työpanoksesta. Valvontatehtävien määrä työntekijän arjessa liittyy olennaisesti osaamisen

kehittämiseen ja ylläpitämiseen. Valvontatyötä tekeville viranhaltijoille pyritään järjestämään valvontatoimintaan liittyvää koulutusta kaksi kertaa vuodessa. Kevään koulutuksen on tarkoitus olla teemakoulutus, jossa pureudutaan johonkin esille tulleeseen osaamisvajeeseen. Syksyn koulutuksen pääpaino on seuraavan vuoden valvontasuunnitelman käsitteilyssä, mutta myös tässä koulutuksessa käsitellään varsinaiseen valvontatyöhön liittyviä asioita. Valtaosa koulutuksista toteutetaan laitoksen sisäisten asiantuntijoiden toimesta ja osaan koulutuksista voidaan hakea kouluttajiksi valtakunnallisia asiantuntijoita.

Edellä kuvatun koulutuksen lisäksi valvontatyötä tekeviä henkilöitä kehoitetaan itsenäisesti seuraamaan omaa koulutustarvettaan sekä siihen liittyviä ulkopuolisten kouluttajien tarjoamia koulutuksia ja hakeutumaan tarvittaviin koulutuksiin, joilla osaamista kehitetään.

4.3 Valvontasovellus

Pelastuslaitos käyttää valvontatoiminnassa CGI OY:n toimittamaa Merlot-palotarkastusohjelmistoa. Ohjelmalla hallinnoidaan valvontatyötä kokonaisuutena työsuunnittelusta yksityiskohtaisempaan valvontaan. Palotarkastussovelluksen avulla tallennetaan kaikki valvontatehtävät ja kohteeseen liittyvät asiakirjat tietokantoihin. Tietokannoissa tieto tallennetaan kohdekohtaisesti. Valvontasuunnitelman kohteiden perustiedot on hankittu rakennus- ja huoneistorekisteristä. Rekisterin tiedot voivat olla joidenkin kohteiden osalta epätarkkoja. Valvontakäyntien perustella kohdetietoja päivitetään, minkä takia tarkastusten määrä voi muuttua hieman valvontasuunnitelman voimassaoloaikana.

4.4 Valvontatyön seuranta ja vaikuttavuuden arviointi

Palvelualuejohtaja ja vastuualuepäälliköt seuraavat tarkastustoteumia kuukausittain. Arvioitaessa valvontatyön vaikuttavuutta Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen asiantuntijat seuraavat onnettomuusmäärien, esiintymistiheyksien sekä onnettomuusvahinkojen kehitystä. Ensisijaisesti seurannassa hyödynnetään Pronton tietokantoja ja palotarkastusohjelmistosta saatavia tilastoja esimerkiksi annetuista korjausmääräyksistä rakennusluokittain.

Valvontatyötä kehitetään jatkuvasti enemmän riskiperusteiseksi ja valvontaa tullaan kohdistamaan sellaisiin kohteisiin, joissa valvonnalla koetaan olevan vaikutusta. Vuosittain vaihtuvat teematarkastukset täydentävät suunnitellun valvonnan perinteisiä keinoja.

4.5 Raportointi

Palvelualuejohtajan vastuulla on raportoida vuoden aikana valvontatoiminnan toteutumisesta pelastuslaitoksen johtoryhmälle.

4.6 Onnettomuuskehityksen seuranta

Pelastuslaitoksen lakisääteinen tehtävä on seurata alueensa onnettomuuskehitystä ja kohdentaa mm. onnettomuuksien ehkäisyn työpanosta onnettomuuskehityksen mukaisesti. Tavoitteena on saada resurssien kohdentamiseksi ennalta suodatettua tietoa seuraavasti: tehtävätyyppien määrän muutos, pelastustoiminnassa havaitut trendit ja palontutkinnassa havaitut tulokset. Seurantaan osallistuu henkilöstöä kaikilta pelastuslaitoksen palvelualueilta.

4.7 Vuonna 2024 toteutunut valvonta

Vuoden 2024 valvonta toteutettiin Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen valvontasuunnitelmien mukaisesti. Vuonna 2024 valvonnan toteutusprosentti oli 91,1 %.

Kunta	Tarkastetut/ tarkastettavat	Kunta	Tarkastetut/ tarkastettavat
Alavieska	2/11	Oulu	664/666
Haapajärvi	32/45	Pudasjärvi	73/73
Haapavesi	17/18	Pyhäjoki	9/13
Hailuoto	13/13	Pyhäjärvi	21/22
Ii	59/59	Pyhäntä	10/10
Kalajoki	21/40	Raahe	65/76
Kempele	75/75	Reisjärvi	11/17
Kuusamo	92/93	Sievi	16/36
Kärsämäki	12/12	Siikajoki	18/28
Liminka	27/48	Siikalatva	45/47
Lumijoki	18/18	Taivalkoski	34/34
Merijärvi	2/2	Tyrnävä	21/26
Muhos	45/45	Utajärvi	30/30
Nivala	48/59	Vaala	33/33
Oulainen	13/23	Ylivieska	30/42
		Yhteensä	1556/1708

Taulukko 3. Vuoden 2024 toteutuneet valvontamäärät kunnittain

4.8 Tietojen käsittely

Pelastusviranomaisen tiedonsaantioikeudesta on säädetty muun ohella pelastuslain 42 ja 89 §:ssä. Pelastusviranomaisen vaitiolovelvollisuudesta on säädetty pelastuslain 86 §. Luottamuksellisten tietojen käsittelyssä noudatetaan myös viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) säännöksiä.

Muilta viranomaisilta saatua tietoa käsitellään hyvää hallinnointitapaa noudattaen huomioiden tiedon käsittelyn luottamuksellisuus. Muiden viranomaisten toimittamat valvonta-asiakirjat tallennetaan pelastuslaitoksen käytössä olevaan palotarkastusohjelmiston tietokantaan rakennuskohtaisesti.

Valvontatoiminnassa kertyvien tietojen käsittelyssä noudatetaan yleisessä tietosuojasetuksessa yrityksille ja organisaatioille annettuja henkilötietojen keräämistä, säilytystä ja hallinnointia koskevia vaatimuksia sekä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen arkistonmuodostussuunnitelmaa.